

MISIE

5
2017

BOLÍVIA

REHOĽNÉ
SESTRY
PREMENA OTROKOV

FATIMA

MISIJNÝ KONGRES

MISIJNÉ
PROSBY

GITARA,
PUŠKA A MLIEKO

AKO SPIEVA
TIGER

Drahí čitatelia, každé číslo časopisu „Misie v Bolívii“ má svoju nosnú tému, ktorú prináša život sám. V nasledujúcich článkoch sa dozviete viac o konkrétnych ľuďoch v Bolívii. O domácich, návštevníkoch i misionároch, o laikoch, kňazoch i rehoľníkoch.

Veľkým prekvapením bola pre mňa v jeden sobotný večer správa, že ma prišiel navštíviť Slováč. Gréckokatolícky kňaz, redemptorista Ondrej Pacák zo Spišskej Novej Vsi prechádzal spolu s ďalšími kňazmi Bolíviou a neobišli ma. Hoci sme sa rozprávali len chvíľu, moment mi ostal hlboko v srdci a bol pre mňa akoby stretnutím s mnohými Slováčmi. Spájali nás totiž viacerí známi a priatelia. O pár dní neskôr prišli ďalší Slováci, ale o tom Vám už porozpráva rehoľná sestra Sára, pôsobiaca v Cochabambe.

Boh založil jednu Cirkev, rodinu, v ktorej sme si navzájom obohatením. Presvedčte sa sami. Príjemné čítanie.

Ján Piatak

REHOĽNÉ SESTRY

V šiestom čísle časopisu Misie v Bolívii z roku 2015 ste mohli čítať o kórejských rehoľných sestrách z Kongregácie Božského Srdca Ježišovho, pôsobiacich v Concepción. Odvtedy prešli už dva roky a komunitu tvoria iné sestry. Preto som ich poprosil, aby sa predstavili čitateľom na Slovensku. Rehoľné sestry súhlasili a každá z nich odpovedala na štyri otázky. Verím, že ich rozprávanie Vás povzbudí a obohatí.

1. Prezradte nám niečo z počiatkov Vášho povolania a ako dlho slúžite Bohu zasväteným životom.

Sr. Sellin Kim
(Predstavená komunity):

Od mala som snívala o zasvätenom živote. Rodičia ma celý čas podporovali modlitbami. Do konventu som vstúpila 20. marca 1985.

Sr. Anhele Nam

(Práve nastúpila do komunity po polročnom jazykovom kurze španielčiny v Cochabambe):

Spočiatku som pracovala ako zdravotná sestra. Pri ošetrovaní

chorých som prežívala aj túžbu žiť pre chudobných. V tom som sa dopočula, že jedna z mojich kamarátok sa chystá vstúpiť do kláštora. Odvtedy som aj ja začala premýšľať o zasvätenom živote. Uvedomila som si, že slúžiť Bohu v chudobných a chorých budem môcť po zasvätení s väčšou silou. Odvtedy prešlo už 18 rokov.

Sr. Marisohwa Kim

(Do komunity prišla pred necelým rokom):

V detstve som mala túžbu byť dobrou manželkou a matkou. Vedela som aj o možnosti rehoľného života, ale myslela som si, že to nie je

3

Sr. Clara Bae

(Pôsobí na misii v Bolívii už skoro 12 rokov):

Hoci som v detstve ani mladosti nepociťovala túžbu stať sa rehoľnou sestrou, môj otec ma vyučoval jednoduchým základom kresťanského

skupín: Máriina légia, Biblické stretnutie, Služba chorým. Tu sa začalo ozývať moje povolanie. Listovala som v knihe existujúcich kongregácií, čítala si ich charizmy, no nevedela som si vybrať.

V jednu nedeľu prišiel do našej farnosti kňaz pracujúci s mentálne postihnutými a povedal, že v službe im sa „musíme stať ich rukami a nohami“. Tieto slová ma zasiahli a pripomenuli mi heslo Kongregácie sestier Božského Srdca Ježišovho, o ktorej som čítala. Znelo: „Nástroj v Božej ruke“. Do nej som vstúpila.

2. Aký verš z Biblie vystihuje Váš život, alebo aké je Vaše osobné heslo?

Sr. Sellin Kim: Môj nástroj je v Božích rukách. Chcem ostať s tými, ktorí to najviac potrebujú a dať im spoznať lásku Ježišovho Najsvätejšieho Srdca.

Sr. Anhele Nam: „Nech nik nehľadí iba na svoje vlastné záujmy, ale aj na záujmy iných. Zmýšľajte tak, ako Kristus Ježiš“ (Fil 2, 4-5). Vždy sa nanovo nadchnem pri čítaní tohto verša, a chcem všetkých pritiahnúť k Ježišovmu Srdcu.

nič pre mňa. V mladosti som sa začala zúčastňovať mesačných formačných stretnutí na spoznanie svojho povolania a postupne zisťovala, že práve zasvätený život je to, čo ma najviac oslovuje.

Na odporúčanie kňaza som začala navštevovať Kongregáciu sestier Božského Srdca Ježišovho a v nej už šťastne žijem 19 rokov.

života a dával mi vzor v ich každodennom plnení. Myslím, že práve toto obdobie sa stalo živnou pôdou pre budúce povolanie. Ak som sa v puberte postavila proti názorom otca, vždy som mala proti sebe aj otázku mojej viery a poslušnosti Bohu.

Začala sa kríza a ja som hľadala odpovede vstupom do viacerých mládežníckych

Sr. Marisohwa Kim: „Kto hovorí, že ostáva v ňom, má aj sám žiť, ako žil on“ (1Jn 2, 6). Chcem žiť, ako On žil.

Sr. Clara Bae: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie“ (Mt 3, 17). Tento verš chápem ako osobné povolanie. Moje civilné meno je Sun Ja Bae, ktorého význam som kedysi chápala ako „Dobrý syn“. Pred večnými sľubmi som zistila, že presnejší význam je „Spokojný syn“.

Tesne predtým, ako som šla po desiatich rokoch misií v Bolívii druhý krát domov, umrel môj otec. Spomenula som si, že ma vždy pri rozlúčke posilňoval, aby som šla za Božím hlasom. Keď som odchádzala do Bolívie a lúčila sa s mamou, povedala som jej, že musím ísť, pretože nedokážem stáť proti hlasu Božieho povolania, on je nad každým ľudským.

3. Aká je Vaša denná náplň práce v Concepción vo farnosti Mária Pomocnica?

Sr. Selinn Kim: Navštevujem ľudí v ich domoch, spoznávam ich potreby, hľadám spôsoby pomoci a šťastnejšieho života pre nich. Biblicky vediem skupinku animátorov z piatich zón mesta

Concepción. Spolu s duchovným otcom navštevujem komunity a pripravujem všetko potrebné k svätej omši.

Sr. Anhelio Nam: Práve začínam misiu v Concepción a tak môžem povedať iba moju túžbu. Chcem sa najskôr naučiť chápať ľudí a žiť medzi nimi.

Sr. Marisohwa Kim: Vediev katechéto v priprave tém pre prvoprijímajúce deti. Mám na starosti prípravu liturgie vo farskom kostole, venujem sa aj dvom skupinám miništrantov. Preberám od ľudí potrebné dokumenty k vyslúženiu sviatostí a pripravujem potvrdenia o ich prijatí. Sprevádzam duchovného otca pri návšteve najvzdialenejších komunít.

Náš zakladateľ povedal: „Nehľadajte toľko, čo budete robiť, ale buďte verné v tom, čo sa vám ponúka.“ Podľa jeho slov teda nehľadám prácu, ktorú by som chcela, ale plním to, čo mi je ponúknuté a je potrebné.

Sr. Clara Bae: Hoci žijem v Bolívii dlhé roky, stále sa cítim ako cudzinka, ktorá má inú kultúru a zvyky. Cítim, že mi chýba dokonalejšie poznanie jazyka a porozumenie ľuďom. Hoci denne zažívam rovnaké okamihy, nedarí sa mi správne reagovať pri kontakte s ľuďmi, akoby to bolo pre mňa vždy čosi nové. Preto v každej situácii potrebujem byť pripravená začať s novým oduševnením. Som zodpovedná za Centrum svätého Františka v Concepción, kde

denne spolu s tromi učiteľkami pracujem s pätnástimi mentálne postihnutými deťmi. Chcem pokračovať vo formácii katechétoz pre birmovancov a pomáhať mladým objavovať náplň života, ktorú má pre nich Boh pripravenú.

4. Čo by ste chceli odkázať čitateľom časopisu na Slovensku?

Sr. Sellin Kim:
Prostredníctvom týchto riadkov Vás chcem poprosiť o pomoc na misiách. Ďakujem a pozdravujem Vás!

Sr. Anhele Nam:
Chcem sa s Vami podeliť s jednou myšlienkou. Uvedomila som si, že Bolívičania sú jednoduchí a prostí ľudia. Človek je pre nich viac ako vec.

Sr. Marisohwa Kim:
Vďaka, že tu môže byť kňaz zo Slovenska.

Sr. Clara Bae:
Aké prekvapenie mať tento kontakt medzi Slováckmi a Kórejckmi. Viera nás spája a učí nás spoznávať sa navzájom ako v rodine. Ďakujem!

PREMENA OTROKOV

V rokoch komunizmu sme na Slovensku zažívali prenasledovanie pre vieru.

Niektorým sa podarilo ujsť do zahraničia, iní sa tajne stretávali na odľahlých miestach. Ďalší boli deportovaní do pracovných a vyhladzovacích táborov Gulagov. Napriek ohrozeniu v ľuďoch rástla túžba po službe Bohu, a preto sa po páde komunizmu naplnili aj kňazské semináre.

Niečo podobné zažívam v mojej farnosti Concepción v Bolívií. Komunizmus si však nahradíte otroctvom. Čikítanci (pôvodný indiánsky kmeň) žili v otroctve a pracovali pre

svojich pánov, ktorí ich neraz aj mučili. Podnikali preto úteky hlboko do pralesa, kde začali žiť a budovať svoje komunity. To vysvetľuje, prečo patria najvzdialenejšie komunity mojej

farnosti medzi najstaršie. Vedeli, že ak by pán chytil otroka, ktorý od neho ušiel, zabil by ho.

Postupne sa do komunít na koňoch dostávali kňazi, prinášali vieru v Boha a pracovali na novej identite ľudí. Budovali prvé kostoly a ustanovovali sakristiánov, akýchsi správcov kostola, ktorí v ňom viedli ľud počas kňazovej neprítomnosti.

Bolo potrebné prejsť od mentality otrokov k mentalite Božích synov a dcér, ktorí majú svoju dôstojnosť a práva. Neskôr, sa z dobrovoľnej služby

sakristiánov stávali „lídri komunity“, pretože viedli v nedele liturgiu slova, modlitby ruženca, procesie, deviatniky, v prípade potreby asistovali pri pohrebe.

Do služby sa mohol prihlásiť ktokoľvek z komunity, lídrov mohlo byť aj viac. Služba pretrvala až do dnešných čias. Momentálne sú lídri v komunitách farnosti Mária Pomocnica zväčša ženatí muži vo veku od tridsať do sedemdesiat rokov. Keďže sme od mája samostatná farnosť, usporiadal som prvé formačné stretnutie v priestoroch Centra Márie Pomocnice.

Odštartovali sme slovami: „Potom si Pán vyvolil iných sedemdesiatich dvoch a po dvoch ich poslal pred sebou do každého mesta a na každé

miesto, kam sa sám chystal ísť.“ (Lk 10, 1) Ak si zrátam, že farnosť zahŕňa 31 komunít a 5 zón Concepción a ak Ježiš poslal do každej časti dvoch, vychádza mi číslo 72 učeníkov ako v evanjeliu.

Na stretnutie som pozýval dvoch lídrov z každej komunity osobne, listom i oznamom v rádiu niekoľko týždňov vopred. Symbolicky na pozvanie odpovedalo dvanásť z nich. Podobne ako strávil Ježiš s apoštolmi tri roky, aj ja som rozvrhol prvý formačný stupeň lídrov na tri roky. Budeme sa stretávať štyrikrát v roku na tri dni.

Medzi úvodné aktivity som zaradil spoznávanie sa prostredníctvom svedectva svojej cesty k službe lídra. Prvý sa ujal

slova Lorenzo z Macanaté. Ako mladík videl príklad zbožného života vo svojom otcovi, ktorý sa živo angažoval o náboženské dianie v komunite San Antonio de Lomerio, kde vyrastal ako chlapec. Po príchode do Macanaté v ňom skrsla túžba viesť ľudí k Bohu. V nedeľu prvýkrát zvoní už dve hodiny pred obradmi, aby sa veriaci pripravili.

Nicolas zo San Silvestre ako štrnásťročný počas mládežníckeho stretnutia pocítil volanie do služby lídra v komunite kde žil. Pred pár dňami sme oslávili 38 rokov jeho činnosti. Na stretnutie prišiel aj so svojim novým pomocníkom Simonom, ktorý sa po jeho boku učil dlhšie obdobie. Keď mal prvýkrát slávnostne viesť bohoslužbu slova na Sviatok Troch kráľov, do kostola prišla celá komunita a všetci na neho upriamene hľadeli. Roztriasol sa už pri čítaní Božieho slova, a tak slovo ponaučenia nechal v ten deň staršiemu lídrovi.

Keď prišiel domov, stále mal pred očami všetkých ľudí. Sadol si a pýtal sa Boha čo má robiť. Otvoril si Bibliu na mieste „Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie“ (Mk 1, 11). Šiel za Nicolasom a pýtal sa ho, čo to slovo znamená. On mu odpovedal, že ho Boh volá do služby. Pripadalo mi to podobne ako prišiel Samuel za Héliom a ten ho usmernil, aby odpovedal na Pánovo volanie.

Javier z Limoncito spomínal ťažké začiatky. Jeho otec bol otrokom a pán, u ktorého slúžil, nedovolil, aby sa jeho deti naučili čo len čítať. Keď Javierov otec neprestával prosiť svojho pána o vzdelanie pre syna, ten doniesol lano, odmeral políčko sto krát dvanásť metrov a povedal mu: „To je škola pre tvojho syna, nech zúrodní túto zem“. Túžba po ohlasovaní Božieho slova v ňom ostala a po rokoch sa spolu so svojím bratom stali lídrami komunity. Príbeh nám dorozprával so slzami v očiach.

Domingo zo San Fermin má za sebou podobnú históriu. Ako chlapec síce

istý čas navštevoval školu, čítať sa však nestihol naučiť. Mal tridsať rokov, keď líder v jeho komunite jedného dňa prehlásil, že on odchádza od katolíkov a zavrel kostol. Komunita sa rozbila na dva tábory a do slávania bohoslužby slova nemal kto nastúpiť. Domingo pocítil tak veľkú túžbu po ohlasovaní, že sa doučil čítať a písať, začal sám čítať sväté písmo a o dva roky nastúpil ako líder.

Odvtedy prešli desiatky rokov. Pri jeho počúvaní som si spomenul, ako mi raz jedna pani odpovedala na otázku: „Kto by mohol byť vo vašej komunite lídrom?“ „Ktokoľvek, kto vie čítať“.

Hugo z Puerto San Pedro pochádza z Čukisaka a lídrom je skoro tridsať rokov. Zaspomínal si na svoje začiatky, ako mu cesta na stretnutie lídrov pred rokmi trvala dva dni na koni.

Felix z Regresa si všetkých pozorne vypočul a nakoniec skonštatoval: „Mne tiež po dvoch rokoch v škole povedali: Stačí, choď robiť na pole. Ale počul som vo svojom vnútri Boží hlas, aby som mu slúžil ako líder, a toho som sa stále držal. Ako vás počúvam, skoro všetci slúžime už desaťročia, a preto si myslím, že je to povolanie od Boha.“ Lorenzo neskrýval radosť, že všetci odpovedali na Božie povolanie a roky slúžia bez nároku na finančnú odmenu.

Počas stretnutia sme preberali praktické veci ohľadom prípravy k sviatostiam, ale hlavne sme prechádzali katechizmom. Posmelil som ich, aby ma prerušovali a kladli otázky ak nerozumejú, alebo im čosi napadne. Vďaka tomu som sa dozvedel o problémoch a poverách, s ktorými sa stretávajú v komunite. Napríklad Francisca z Macanaté sa pýtala, či má kresťanský pôvod zvyk, zabiť po smrti človeka aj jeho psa a pochovať ho vedľa svojho pána, vraj aby mu pomohol nájst cestu do neba.

V druhom čísle časopisu Misie v Bolívii z roku 2017, v článku Rodina a štát, som hovoril o presadzovaní potratov v Bolívii.

Lorenzo spomenul, že aktivisti ukončenia tehotenstva prišli aj do jeho komunity a informovali o rozšírených možnostiach potratov, okrem iného aj pre dievčatá a ženy, ktoré chcú študovať alebo sú chudobné a mali by problém užiť dieťa. Po skončení zožali potlesk od mladých. Na to sa postavil líder a povedal, že nad ľudskými sú zákony Božie a tie treba počúvať viac. Dodal, že sám má osem detí a podľa neho chudoba je, ak niekto deti nemá.

V komunite Palestína líderka Agustína preventívne zavolať všetky dievčatá a vystríhala ich, aby neuverili aktivistom propagujúcim potrat. Ďalší lídri hovorili o praktikách abortívnych nápojov pripravených z bylín pralesa, ktoré priviedli dievčatá k celkovej neplodnosti alebo k ťažkým psychickým stavom.

Je zvykom, že ľudia v komunitách pralesa od potratu odrádzajú aj slovami: „Nerob to, lebo nebudeš môcť jesť veľkonočného baránka.“ Výrok som spočiatku nechápal a tak mi ho vysvetlili. Ide o postabortívne správanie ženy, ktorá v malom nevinnom zabitom baránkovi na veľkú noc vidí tvár svojho potrateného dieťaťa a preto ju prejde chuť jesť ho.

Počas kurzu lídri spoznali radosť a bolesť každej komunity, vypočuli si slová povzbudenia, mali možnosť poradiť si navzájom. Každý večer sa aktívne zúčastňovali aj na modlitbách vo farnosti. Na záver prijali všetci sviatosť pokánia a počas svätej omše kde zaznelo čítanie aj v jazyku Besiro obnovili svoje odhodlanie slúžiť naďalej vo svojich komunitách. Ďalšie stretnutie budeme mať začiatkom decembra.

Drahí čitatelia, osobne žasnem nad tým, ako Boh koná medzi týmto ľudom. „Líder“ je podľa môjho názoru povolanie, ktoré síce na Slovensku nepoznáme, ale môže nám veľa povedať. Napriek tomu, že muži nemajú žiadne teologické vzdelanie, v jednoduchosti verne slúžia Bohu i ľuďom už desaťročia. Ak niet kňazov, ktorí by mohli byť stále prítomní v komunitách, Boh si našiel tento úžasný spôsob vedenia svojho ľudu.

Útekom do pralesa sa zachránili Čikítanci nielen z fyzického otroctva, ale aj z pazúrov viacerých duchovných otroctiev. Keď si Lot vybral život v doline a meste, Abram sa vybral do hôr, kde bol život

ťažší, ale aj vďaka tomu ostali viac primknutí k Bohu. Lótove mestá Sodoma a Gomora ovládol hriech natoľko, že sa nenašlo ani desať spravodlivých a Lót so svojou rodinou utiekli pred skazou. Nech sú nám čikítanský lídri príkladom, ako utekať pred duchovným otroctvom a premeniť ho na radosť z identity Božieho synovstva.

FATIMA

**Boli ste už vo Fatime?
Asi nie! Nemyslím Fatimu
v Portugalsku, ale komunitu
Fatima nachádzajúcu sa v Bolívií,
v našom Apoštolskom Vikariáte
Nuflo de Chavez.**

Vždy trinásteho v mesiaci sme sa s veriacimi z farnosti stretávali na večerných procesiách, pri ktorých sme rozjíмали nad tajomstvami ruženca a posolstvami, ktoré nám Panna Mária zvestovala pred sto rokmi prostredníctvom Hyacinty, Františka a Lucie. Otec biskup Antonio Bonifacio Reimann určil jeden chrám, kde sme mohli získať počas

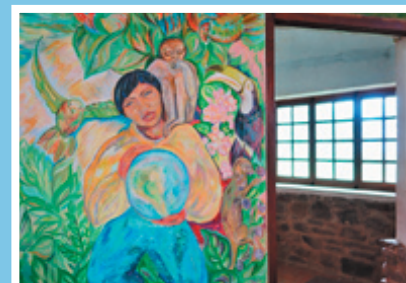
jubilejného roka plnomocné odpustky. Trinásteho októbra sme sa vydali na púť farnosti do pralesa.

Cesta autobusom trvala štyri hodiny, ktoré sme dobre využili. V pokoji som pútnikom pripomenul hlavné posolstvá Panny Márie. Po meditácii nad tajomstvami ruženca pristúpili viacerí k sviaťosti zmierenia s túžbou získať plnomocné odpustky.

Náš šofér Luciano hľadel cez popraskané predné sklo a kvapky vody na zablatené cesty a snažil sa vyhýbať aspoň najväčším dieram. Autobus hučal ako traktor. Ešte dobre, že som zobral prenosný reproduktor s mikrofónom. Hoci sa Jubilejný rok milosrdenstva skončil, zaradovali

sme sa, keď sme v diaľke uvideli kaplnku, kde môžeme získať úplné odpustky.

Kostol bohato zdobený maľbami s nádychom čikitánskej kultúry priam ponáral človeka do duchovného sveta. Keď hovorí Biblia o Adamovi, hovorí aj o prvom spoločenstve človeka s Bohom. Adam s indiánskymi črtami tváre obklopený zvieratami, ktoré môžete bežne vidieť v pralesi, zdobil stenu pri sakristii, odkiaľ vychádza kňaz s miništrantmi rovnako sláviť spoločenstvo s Bohom.

Maľba Františka, Hyacinty a Lucie bola ukrytá skromne v sakristii, ktorá predstavuje svet, v ktorom žijeme. Je neopísateľne menší, ako ten, do ktorého smerujeme.

Steny kostola sú pokryté najmä nespočetnými kvetmi a stromami. Na čelnej strane je veľký kríž. Maľby na stenách vyobrazujú state z Apokalypsy, je vidieť trúbiacich anjelov, koňov a čaše vylievajúce sa na zem. Po pravej strane Ježiša stojí Panna Mária a okolo nej množstvo svätých, v pozadí je nebeský Jeruzalem. Na bočných stenách sú viacerí Čikitánci, hrajúci na typických indiánskych hudobných nástrojoch. Je to nádhera, akoby Sixtínska kaplnka v indiánskom prevedení. Aj kazateľ podotkol, že je to asi najkrajšia kaplnka vo Vikariáte.

Ako to však pri veľkých slávnostiach býva, ľudia by sa dnu nezmeslili, a tak bol oltár pripravený pri vchode do kostola. Trochu mi to bolo ľúto, veď práve preto sa na tom toľko natrápili, aby sme hlbšie prežili liturgiu.

Pred svätou omšou vystúpili deti s tancom a piesňami pre Pannu Máriu. Zhodou okolností sme presne rovnakú pieseň

„Virgen morenita“ s podobnou choreografiou tanca vybrali pred viac ako 13 rokmi ako bohoslovci v divadle o prvom blahoslavenom Rómovi Zefirínovi Chimenézovi Malovi.

Deti v bielych rúchach s ružencom, modrými šatkami a ružou v rukách vytvárali špaliér pre vstupujúci liturgický zástup. Milým prekvapením bol liturgický tanec, pri ktorom sestra Margoth prinášala Božie slovo na čítanie. Nakoľko bol otec biskup pred pár dňami operovaný, svätú omšu slúžil a kázeň povedal farár z Concepción Ruperto Rodriguez.

Oslovilo ma jeho rozprávanie o spojení neba a zeme prostredníctvom konania cez autority.

Vyzval nás k poslušnosti svätému otcovi, ktorý nás pozýva aj k modlitbe za svetské autority. Osobitne povzbudil mladých, aby šli cestou poslušnosti a tak aj svätosti. Modlitbu Otče náš, doprevádzalo na flautách dvadsať detí v čikitánskych krojoch.

Po svätej omši nasledovala tradičná procesia a potom cesta na obed, ktorý bol v komunite San Antonio

de Lomerio. Pri vstupe do dediny bola brána, pri ktorej podaním ruky vítal všetkých účastníkov starosta so svojim zastupiteľstvom. Nasledoval „nekonečný“ tanec, pri ktorom sme sa posunuli o pol kilometra bližšie k chutnému obedu. Program pokračoval poobede ďalej súťažou a hudobným festivalom.

Duchovný otec Gemelo nás pozýval aby sme ostali, že zabili na ďalšie pohostenie päť kráv, no my sme sa už museli vrátiť domov.

V autobuse som premýšľal nad tým, aký je Boh vynaliezavý v ponúkaní nových ciest pre nás. Každá sa začína Božím milosrdenstvom a je na nej prítomná aj naša matka Panna Mária. Neviem, či sa Vám niekedy podarí zísť do Fatimy v Bolívii, ale ak nie, už viete, že aj tu Boh vylieva svoje milosti.

El Evangelio es Alegría ¡Anúncialo!

VII CONGRESO MISIONERO NACIONAL

MISIJNÝ KONGRES

V deň putovania do Fatimy sa v Bolívii v meste Sucre konal VII. Národný misijný kongres. Hoci sa na ňom zúčastnila z našej farnosti len katechétka Bernarda, jeho poslanstvo zasiahlo mnohých.

Dva mesiace pred začiatkom, sa konalo vikariátne stretnutie, kde Bernarda prevzala materiály na prácu v skupinkách v piatich okruhoch. Spoločenstvo rodín, miništranti, katechéti a animátori hovorili o Evanjelii, Radosti, Misii a proctve, Zmierení a spoločentve a O národoch.

Desiateho októbra šiel z vikariátu autobus na kongres so zástupcami farností. Laikov doprevádzali rehoľné sestry a piati kňazi. Po príchode boli rozdelení po dvoch do

rodín, ktoré im poskytli nocľah a informovali ich o programe. Na stretnutí si vypočuli prednášky ku každej z vyššie uvedených tém. Prednášajúci hovorili o konkrétnych farnostiach a krokoch, ako sa dá oduševniť ľudí a napredovať. Všetci

účastníci následne v skupinkách prezentovali svoje farnosti a hovorili o ich fungovaní.

Hlavnou myšlienkou stretnutia boli slová „Evanjelium je radosť. Ohlasuj ho!“ Približne 1600 účastníkov bolo rozdelených

do 17. skupín, kde spoznali možnosti ohlasovania evanjelia.

Stretnutím rezonovali slová otca biskupa Mons. Ricarda Centellasa z Potosi: „Božie slovo nám hovorí, že všetci prijímame Ducha Svätého, aby sme boli svedkami Ježiša Krista. Preto dnes musíme ukázať Bolívii, že sme svedkami. V prvom rade to znamená byť Cirkvou, ktorá vychádza. Nezapodievajme sa len tým, aby sme zaplnili kostoly. Zamestnávajme sa tým, aby sme vyšli na stretnutie s ľuďmi, ktorí nie sú v našich chrámoch.

Vojdime do sveta mladých a migrantov, ktorých máme toľko. Je čas vyjsť do ulíc, štvrtí, komunit, špeciálne do tých najvzdialenejších a ukázať im, že Ježiš je tam prítomný s nimi a my oslavujeme túto prítomnosť.“ „Digitálne média sú medzi nami a my ich musíme integrovať, aby sme plnili našu misijnú úlohu. Nejde o to bojovať proti nim, ale vďaka nim prísť k miliónom ľudí. To je to, o čo nás prosil pápež František.“

Bernardu počas kongresu veľmi oslovilo rozprávanie o práci s mentálne postihnutými v chránenej dielni. Klienti tam šijú rúcha pre kňazov a rehoľné sestry, tiež liturgické oblečenie pre miništrantov. Vyrobené ružence, medailóny a náramky prezentovali a predávali aj na kongrese. Nakoľko pracuje so sestrou Klárou v Centre svätého Františka s mentálne postihnutou mládežou, podnietilo ju to, že niečo podobné by sme mohli urobiť aj v našej farnosti. Hoci je obchodov veľa, v Concepción nie je žiaden, kde by sa predávali veci s náboženskou tematikou. Touto formou by sa mohla Radostná zvesť dostať do viacerých príbytkov.

Ďalší deň ráno po svätej omši nasledovala katechéza, na ktorej prijali konkrétne inštrukcie ako viesť evanjelizáciu v rodinách. Po slovách nasledovali skutky. Účastníci kongresu vyšli do všetkých štvrtí Sucre a navštevovali dom za domom. Vysvetlili domácim, že sú katolícki misionári a opýtali sa, či sa s nimi môžu modliť a zvestovať im radostnú

zvesť Evanjelia. V každom dome kde ich prijali nechali triptych Svätej rodiny ako pamiatku na evanjelizáciu.

Bernarda navštívila spolu jedenásť rodín. Štyri ich neprijali, v troch povedali, že nemajú čas a v štyroch ich prijali. Konkrétne skúsenosť z evanjelizácie má poslúžiť všetkým ako príklad na šírenie Božieho kráľovstva vo svojich farnostiach.

Kongres vyvrcholil slávnostným požehnaním a vyslaním misionárov. Týždeň po kongrese nasledovala Misijná nedeľa. Bernarda po svätej omši vo farskom kostole predstavila všetkým veriacim požiadavky, ku ktorým nás vyzvali na kongrese. Výzvu otca biskupa Mons. Ricarda Centellasa ísť do najvzdialenejších častí a byť tak vychádzajúcou Cirkvou sme uskutočnili návštevou komunít na hranici farnosti.

Zistil som, že najviac vzdialená je momentálne Nueva Esperanza. 185 km bolo náročných, zvlášť v druhej polovici cesty pralesom, keď sme obiehali v blate uviaznuté, či vyvrátené kamióny. Domorodci brali dážď ako veľké požehnanie. Z domov povynášali rôzne nádoby, aby zachytili čo najviac vody. Nueva Esperanza znamená Nová nádej. Bol som rád, že práve v tomto týždni mohla byť v komunite odslúžená prvá svätá omša, ktorá prinesie nové požehnanie a ozajstnú nádej, Ježiša Krista. Ďakujem všetkým čitateľom, že pri spomienke na svetové misie myslíte aj na nás!

MISIJNÉ PROSBY

Drahí čitatelia,
najmä počas októbra sa
v Cirkvi na celom svete hovorí
o svetových misiách. Viackrát
sme asi počuli, že nemôžeme
ísť všetci do misií, ale
môžeme byť misionármi tam,
kde sme, v našich rodinách,
školách, zamestnaní. Som
Vám vďačný, že mnohí
z Vás ste už prekročili
tieto hranice a aktívne
pomáhate aj na misiách
v Bolívii v Concepción
svojimi modlitbami, obetami
a finančnými príspevkami.
V nasledujúcich riadkoch
sa na Vás chcem obrátiť
s konkrétnymi misijnými
prosbami.

Pri prechádzaní pralesom
objavujem stále nové komu-
nity, kde ešte nikdy nebolo
ohlasované evanjelium a slúže-
ná svätá omša. Deti nie sú pokr-
tené, nik ich nevedie k príprave
na prvé sväté prijímanie ani
birmovanie. Dospelí žijú bez

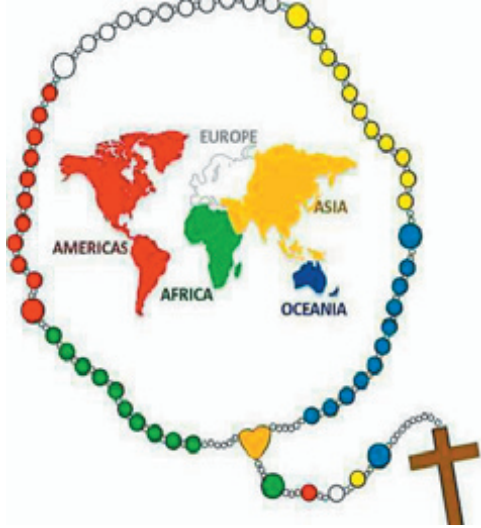

sviatostného manželstva, chorí
neprijímajú pomazanie chorých.
Predstavte si, že vo vašom meste kde
bývate nie sú slúžené sväté omše,
nevyučuje sa náboženstvo v škole
a nie je žiadna možnosť duchovnej

formácie. Takéto územia
existujú vo farnosti Mária
Pomocnica v Concepción.
Stále častejšie si uvedomujem
slová: „Žatva je veľká, ale
robotníkov málo“ Mt 9, 37.
Preto Vás povzbudzujem,
aby ste prosili „Pána žatvy,
aby poslal robotníkov na
svoju žatvu“ Mt 9, 38. Nech
Pán vzbudí viaceré kňazské
a rehoľné povolania, nech
mladí v Bolívii či na Slovensku
odpovedajú na Božie volanie
a prídu ochotne zúrodňovať
polia neorané.

V komunite Madrecitas
vidím veľkú túžbu po stavbe
kostola. Tešia sa z každej
odslúženej svätej omše a je

im ťažko prijať, ak niekedy nemôžem prísť, lebo musím uprednostniť komunitu, kde majú odpustovú slávnosť. Dedinka je pomerne malá, ale tvoria ju jednoduchí, úprimní, svetom nepokazení ľudia. Muži sú odhodlaní ťažiť z lesa komunitné drevo na kostol, ženy s deťmi chcú prinášať na fúrikoch kamene a piesok od rieky. Nechcú stavať veľký kostol. Chcú mať jednoducho Boží dom len na liturgické slávenia.

Doteraz sme sväté omše slúžili v „škole“, ktorú tvorí jedna miestnosť. Viem, že sa stavajú a opravujú kostoly aj na Slovenku, ale ich komunita je v pralese izolovaná, nemajú možnosť ísť do iného chrámu. Ak by ste chceli podporiť stavbu kostola v komunite Madrecitas, môžete tak urobiť na číslo účtu, ktoré je uvedené na zadnej strane časopisu.

Prednávkou ma so zapadajúcim slnkom čakal pri pastoračnom centre manželský pár s fotografiami v ruke. Boli to rodičia štrnásťročného

Juana Vaca Rodrigueza, ktorého v Concepción na križovatke pri futbalovom ihrisku zrazilo auto. Šofér síce zaplatil prevoz do nemocnice a prvotné ošetrenie, ale potom odišiel až do Čile.

Juana zobrali do japonskej nemocnice v Santa Cruz, kde sa podrobil viacerým operáciám. Otec pracujúci v lese predal motorku a dve motorové píly. To je všetko, čo mali a čo ich živilo. Ich rodičia predali tri kravy, ale stále je to málo. Prišli ma prosiť o pomoc. Juan má podstúpiť ďalšiu operáciu, na ktorú zháňajú finančnú pomoc. Neprosil len o peniaze na ruku. Pri rozhovore bol ochotný pracovať a peniaze dostať ako výplatu.

Zatiaľ som im poskytol menšiu finančnú hotovosť na cestovné a lieky a požičal invalidný vozík, ktorý som mal k dispozícii pre chorých po smrti Vilfreda. Ak by sa našiel niekto, kto chce pomôcť a prispieť na liečenie pre Juana Vaca Rodrigueza, budeme Vám vďační. Na doplatenie chýba 400 eur.

V prvom čísle tohtoročného vydania časopisu som písal o prvej návšteve komunity Integración. Počas októbrovej návštevy som sa dozvedel, že začali stavať pri škole knižnicu pre deti. V dedine nie je zavedená elektrina, deti si informácie nemôžu vyhľadať na internete. Mnohé kráčajú denne

pralesom niekoľko kilometrov do školy v horúčave i daždi. Potešia sa, ak budú mať miestnosť, kde si vyberú a požičajú knihy. Vaším milodarom môžete podporiť kúpu krytiny na strechu.

Keď don Bosco začínal stavať v Turíne chrám Panny Márie Pomocnice, vyslovil presvedčenie, že Panna Mária si postaví kostol sama a on bude jej pokladníkom. V Concepción už kostol máme, ale pustili sme sa do oplotenia, ktoré budú z vnútornej strany tvoriť zastavenia križovej cesty a tajomstvá svätého ruženca.

V oznamoch som prosil o pomoc miestnych obyvateľov. Niektorí darovali piesok a cement, iní tehly. Viackrát som zobral auto, zastavoval pri domoch a pýtal sa, či by nechceli darovať zopár kameňov do základov na stavbu plotu. V jeden deň darovali až päť malých vlečiek kameňa. V každej rodine som nechal na pamiatku obrázok Svätej rodiny a vyslovil slová požehnaní. Je to však stále málo.

Môžete sa pridať. Od dona Bosca sa aj neúnavnému „žobraniu“ o milodary učím. Na príhovor Panny Márie Pomocnice kresťanov nech Vás žehná všemohúci Boh Otec, i Syn i Duch Svätý.

GITARA, PUŠKA A MLIIEKO

Milí čitatelia, po dlhšom čase vás znova pozdravujem z milovanej Bolívie na milované Slovensko. Čas tak veľmi rýchlo letí a všetky aktivity, apoštoláty, povinnosti ma dokážu celú pohltiť. Ako všetci, aj ja potrebujem vypnúť, nadýchať sa nového vzduchu, nabrať nové sily do ďalších mesiacov. Október bol pre mňa krásnym časom dovolenky, ktorú som strávila s mojou rodnou sestrou Veronikou a kamarátkami Ľubkou a Jankou.

Myšlienka ich príchodu do Bolívie sa zrodila spontánne. Moja sestra mala túžbu prísť za mnou, ale nenazbierala odvahu vydať sa na cestu sama. Osmelila sa, keď prejavili záujem navštíviť ma aj dve moje kamarátky. Spoločne sme sa na toto dobrodružstvo pripravovali. Ony na Slovensku, ja zabezpečovaním vecí tu v Bolívii.

Nastal očakávaný deň D, kedy šťastne doleteli do Cochabamby. Pár dní sa aklimatizovali v našej komunite v periférnej časti mesta. Už len cesta z letiska bola pre ne dobrodružstvom. Chaos, nedodržiavanie predpisov, vytrubovanie. Čím viac sme stúpali autom, tým zelene ubúdalo. Bolo vidieť viac jednoduchšiu a chudobnejšiu časť, kde je život našich ľudí

veľakrát tvrdý. Prvé dni mali dievčatá možnosť kochať sa tým, čo na prvý pohľad osloví. Krásou tunajších detí a typickým oblečením domácich indiánov, ktorí si zachovávajú svoje tradície. Podobne ako ja a moja komunita, aj ľudia sa veľmi tešili, že spoznali moju sestru a ľudí z mojej krajiny, teda milovaného Slovenska.

Po miniaklimatizovaní sme sa vybrali za našimi dvoma Slovákami, Jankom Piatakom a Ondrejom Peštom do Chiquitanie. Janko nás viezol zo Santa Cruz do svojej farnosti autom, takže päťhodinovú cestu kamarátky využili na kladenie otázok rôzneho druhu a tém. Na otázku, ako ľudia prídu k rôznym, pre nás, Slovákov, aj zakázaným veciam, Janko odpovedal: „Ono je to tak, tu prídeš do obchodu a na jednom mieste môžeš kúpiť gitaru, pušku a mlieko.“ Ja som sa na tom veľmi pobavila a jeho odpoveď mi utkvela v pamäti nadhlo. Naši kňazi zo Slovenska

nám ukázali prvé misijné územie jezuitov v Bolívii, Chiquitanu. Ochoťne nám venovali svoj čas, ktorý sme využili aj na osobné podelenia sa so svojimi životmi. To bolo najpodstatnejšie. Zakúšať dotyk Boha cez malé nepatrné pozornosti, ktorých sa nám dostalo požehnanie. Pre mňa osobne bolo naozaj zázrakom, že sme sa v tom čase jediní šiesti Slováci stretli na jednom mieste a zopakovali trochu slovenčinu. I keď ja som miestami potrebovala preklad, lebo mi vypadávali slovenské slová. Dievčatá tak mali aspoň možnosť pochytiť španielčinu.

Aby mali kamarátky možnosť na vlastnom tele zažiť pestrosť Bolívie, prechádzať z nadmorskej výšky tisíc do štyritisíc metrov, z veľkých horúčav do chladu, z púšte do Amazónie, prešli sme najvyššie postaveným mestom La Paz, jazerom Titicaca, historickým mestom Oruro a najväčšou soľnou púšťou Salar de Uyuni.

O zážitkoch z krásy prírody a rôznosti jednej krajiny, z ktorej máte pocit, že zahrňa aspoň päť

krajín odlišnej kultúry a jazyka, by sa dalo veľa hovoriť. Pre nás najpodstatnejšie bolo nechávať sa osloviť a premieňať ľuďmi, s ktorými sme sa stretli

a nočným spojom cestovať ďalej. Ale niekedy naše plány nie sú tými Božími. Keďže je Oruro vo výške štyritisíc metrov, dievčatá som vopred upozorňovala že ich organizmus nie je

a ktorých nám Boh posielal do cesty ako anjelov. Kdekoľvek sme prišli, aj na neznáme miesto, stretli sme ľudí, ktorí preukázali svoju štedrosť, veľkosť srdca, pohostinnosť a starostlivosť.

Napríklad do Orura sme prišli na samé poludnie. Hneď sme prijali pozvanie na obed na biskupskom úrade od poľského verbistu Cristobala, ktorý tam žije a pracuje. V pláne sme mali pozrieť si popoludní mesto

zvyknutý a môžu mať problémy. Čuduj sa svete, ony všetko zvládli výborne a zmena nadmorskej výšky položila mňa.

Bolo to tak silné, že sme nemohli pokračovať v ceste. Potrebovali sme si nájsť ubytovanie pre štyri osoby, keďže na biskupskom úrade nemali veľké priestory a ani izby pre hostí. Cristobal ani na sekundu nezaváhal a ponúkol nám svoju izbu. On sa presunul na iné miesto a nám nechal svoje pohodlie. Tieto gestá delenia sa nechali vo mne i v dievčatách veľké stopy. A to je len jedna skúsenosť, ktorú opisujem podrobnejšie. Podobné nečakané gestá a prijatia sme zakúšali na každom mieste.

Kamarátky sa pred odchodom na Slovensko podelili s tým, čo ich oslovilo a bolo pre ne veľkým darom. Všetky sa zhodli v tom, že mohli vidieť život a realitu Bolívie vďaka osobným stretnutiam s konkrétnymi ľuďmi. Bez toho by to bol len poznávací výlet s cestovkou. Napriek tomu skonštatovali, že prísť tu na nejaký čas a vidieť je fajn, ale žiť by tu neostali. Uvedomila som si, že misia to nie je ísť ďaleko obracať ľudí na vieru. Je to o malých, niekedy veľmi ťažkých krokoch učenia sa, vchádzania do novej kultúry, do novej mentality, do novej reality, ktorá je odlišná našej a jedine Boh dáva silu ostať tu žiť. Misia je v konečnom dôsledku o evanjelizácii mňa samej, prostredníctvom ľudí, ktorých mi posielala do cesty.

Návšteva zo Slovenska bola pre mňa jedným obrovským darom, lebo ja sama som mohla zakúšať štedrosť Boha, dobrotu ľudí a klásť si mnohé otázky, ktoré ma vedú ku konkrétnym krokom.

Sestra Sára Tokarčíková

AKO SPIEVA TIGER

Myslím, že poznáte pieseň „Kto je pánom džungle“, ktorú deti spievajú i ukazujú s obľubou. Dobrodružná atmosféra pralesa je pre nich príťažlivá.

Úplne im rozumiem. Ako dieťa som rád počúval a čítal príbehy o indiánoch. V škole sme si vymieňali medzi sebou chýbajúce časti knižného vydania Synovia veľkej medvedice. Hrávali sme sa na indiánoch, ktorí lovili medvede a na Sandokana, ktorý jedným skokom skolil tigra.

Sedávali sme na stromoch ako Tarzan a predstavovali si život v divočine. Po rokoch žijem v prostredí indiánov, ktorí lovia divú zver. Puška býva v domoch bežne položená pri posteli, alebo zavesená pri vchode do domu. Pri pohľade na hrájuce sa malé deti pri puške ma niekedy zamrazí, ale pre nich je to normálna súčasť života.

Viackrát sa mi naskytla možnosť vypočuť si napínavé zážitky z pozorovania a lovu zvierat v pralesi. Keď som ich potom nadšene rozprával rehoľným sestrám pri prechádzaní pralesom, neskrývali predo mnou prekvapivý úsmev na tvári z toho, ako ma to zaujíma. Pri návšteve domov sa ich úsmev postupne

menil na zdesenie a otázku: „To o tigroch bola naozaj pravda?“ Už pri pohľade na kožu z divých mačiek sa otáčali, či niečo nevyskočí z húštiny. V Bolívii žijú aj jaguáre, ktoré všetci miestni volajú zhodne tigre. S niektorými príhodami sa chcem podeliť aj s Vami.

Po odpustovej svätej omši v komunite Santa Elena som si prisadol k staršiemu mužovi a pýtal sa ho ako sa mu darí. Hneď otvoril tému lovu zvierat. Pri prechádzaní pralesom s kamarátom najskôr vystopovali

miesto kde chodievala zver piť vodu. Každý z nich vyliezol na iný strom v blízkosti a čakali. Asi po dvoch hodinách prišli divé svine, choči, ale aj tiger. Bolo možné si vyberať. Obaja v teň deň odišli domov s dobrým úlovkom.

Pani Lýdia vyrastajúca v komunite Monte Olivo spomínala, že ju otec ako dieťa brával do lesa na lov. V hojdacej sieti natiahnutej vysoko medzi dvoma stromami strávila veľa času. Tam sa učila poznávať zvuky a život pralesa. Pri ceste späť jej otec vysvetľoval, ako nastrožiť pasce, ako hľadať cestu domov, ak by sa stratila, dokonca ako určiť svetové strany. Raz jej až doma povedal, že pri stopách, ktoré zanechali pri ceste na lov, boli čerstvé odtlačky tigra.

V Concepción ma na ulici zaujal jeden starší Indián z kmeňa Ayoreov. Viackrát som ho videl chodiť s lukom a šípmi. Predával čelenku z tigra. Vravil, že kedysi takú čelenku mohol nosiť len náčelník kmeňa. Čakal som, že mi rozpovie nejaký príbeh, ako skolil tigra, ale priznal, že kúsok kože kúpil na trhu. Ešte sa pochválil náhrdelníkom z tigrích pazúrov, ale keď zistil že som

momentálne bez peňazí rozhovor sa skončil.

Najsevernejšie v mojej farnosti je komunita Monte Verde. Tohto roku som sa na odpustovú slávnosť dostal za necelých päť hodín. Cestou tam som zobral aj jedného učiteľa s manželkou. Počas dlhej cesty podotkol, že sa jednému z miestnych podarilo uloviť tigra, ktorý im viac rokov kántril dobytok. Pri požehnávaní domov som už z diaľky videl kožu, ktorá zdobila prístrešok pred domom odvážneho lovca. Keď som sa pýtal na muža, ktorému patrila trofej, z domu vyšiel Pio nízkej postavy s úsmevom na tvári. Ochotne mi vyrozprával priam neuveriteľný príbeh.

Začal tým, že tigre delí do dvoch kategórií: škodné a neškodné. Neškodné tú tie, ktoré žijú svojím životom bez toho, aby zasahovali do života ľudí a ich majetku. Škodné sú tie, ktoré ho ohrozujú. Veľký tiger, ktorého ulovil, mu pred

troma rokmi odtiahol tri kravy. Vydal sa ho hľadať, ba vpravil, že ho aj postrelil, ale nestačilo to. Pred dvoma rokmi sa situácia opakovala, no nepodarilo sa mu ho zastaviť. Keď tohto roku zabil tiger druhú kravu, Pio sa rozhodol, že mu pripraví pascu. Tiger vždy odnášal časť koristi hlbšie do pralesa, kde ju dával aj mláďatám. Zvyšnú časť koristi Pio obviazal o strom, aby sa nedala odtiahnuť. V tú noc, bol v lese sám. Po trojročnom stopovaní poznal dobre každý zvuk tigra, jeho krok i dych. Hovoril o ňom ako o dôverne známom. Prekvapilo ma, že povedal: „Poznal som jeho spev“. Opýtal som sa ho, či myslí ručanie. Ale on znova povedal, že je to spev a začal ho aj napodobňovať. Nevieť si predstaviť, že by som bol v tú noc v jeho situácii.

Keď prišiel tiger, Pio nebol na strome, ale asi tridsať metrov od pasce. Ani sa nehýbal, dýchal pokojne. Povedal, že už nemal ani strach. Očakával tigra. Keď tiger zistil, že sa zvyšok kravy nedá odtiahnuť, začal ju žrať na mieste. To bolo pre Pia znamenie, že tiger stráca prehľad o tom, čo sa okolo neho deje, a vtedy ho jedným výstrelom zložil. Do lesa chodieval aj naďalej a vraví, že počuť, ako tigra ostatné hľadajú. Ich zvuky už nenazval spevom. Spieval iba jeden. Jeho koža už visí pri Piovom dome a príbeh o spievajúcom tigrovi a odvážnom lovcovi sa šíri pralesom.

V škole

Divadlo o svätých

FOTOGALÉRIA

Spracovanie cukrovej trstiny

Festival orchideí

Návšteva chorých

Športové popoludnie

Zber úrody

Sv. omša v Madresitas

Milí priatelia! Ak by ste vnímali, že chcete podporiť misijnú činnosť, pastoraáciu alebo chudobných vo farnosti Concepción, môžete tak urobiť prostredníctvom bankového účtu: IBAN SK080900000000522512863.